

Tady je Matěj Skalický a tohle je Vinohradská 12.

Rav oplnul od nejrozsáhlejšího požáru v to zemských dějinách.

Napáhal škody za víc než čtvrt miliardy a ty nepřijme v Českém Švýcarskou zcítají ještě dnes.

Požár Loni zasáhl asi 15% rozlohy celého chráněného území.

Pro přírodu to žádná skáza není, protože ta příroda je na to nějaký způsob sem adaptována, ona se s tím vypořádá sama.

My už zaznamenali husto tutoho zmlazení čítejci 17 milionu seménáčku brízy na 1 ha.

Byl to největší požár na Českém území a vypukl přesně před rokem, jak se od té doby krajina v Českém Švýcarsku změnila.

Sovidůstá spopela a jak bude vypadat národní park za 10, za 20 let.

Ptám se fotografa a zaměstnám se z právy parku Václava Sojky.

Dnes je pondělí 24. července.

Dobrý den, vítejte ve Vinohradské 12. díky, že jste si na nás našel chvíli.

Dobrý den.

Je to rok od velkého požáru v Českém Švýcarsku, jak chce se před těmi 12 měsíci dozvěděl, že ho říká.

No, zbudil mě ráno telefon od kolegy z Německého ze Saského národního parku, tam je národní park Saské Švýcarsko.

A kolega měl požární hlídku a z kopce Kibhorn viděl velkém dneštví kouře na České střeně, ale ne dokázal to úplně lokalizovat, tam je to tak jako za rohem.

Takže já jsem volal šefa naší lesní správy, pana Mareše, a ten už to pak dokázal lokalizovat a okamžitě byly zahávený masický pracem.

A už od začátku bylo jasné, že půjde o tak masivní požár, nebo jste si říkal, tak jelé to hoří, sucho, za chvíli je to uhašené?

No my ty požáry máme každý rok, když je suché období, tak jako dá se říct, že jsme na ně zvyklí.

Držíme požární hlídky a tak dále, snažíme se tomu předcházet a já jsem tenhle ten požár dokumentoval,

takže okamžitě jsem se zbalil a přemýšlel jsem, které strany to bude nejlépe dokumentovat.

A už od půl desátý jsem vlastně z protějšího kopce, to měl celé jako velmi dobře jsem na to viděl.

A tam hořelo v tu chvíli asi půl hektorou, možná ani ne.

Takže jako samozřejmě bylo sucho, hodně foukal výtr, ale nevypadalo to, že by to asi či nezvládli.

Všechno to vypadalo, že to bude normální požár, který se jenem za den, za dva uhasí, ale ono se to vyvinulo jinak i díky.

Velmi silnému větru a i díky tomu, že že ta krajina bylo pravdu mimořádně hodně proschla.

A když jste tam tak stál to nedělní ráno nebo to nedělní dopoledné díval, jste se na to tak jako pro člověka,

který je s tam ním přírodou, řekněme naprosto srostlí, co to je za poci, co to ve vás vyvolávalo?

Tychle mlesní požáry jsou vždycky problém.

A po každé mi to připomené, to, že my jako lidé jsme hodně nezodpovědní.

Takže samozřejmě ten celek, lidská spoličnost je výborná, ale vždycky se najde jenem do 10% lidí, kterým se nedá domluvit, který jsou nezodpovědní, nebo hloupí, nebo vždycky se najde.

Je to menšina, ale ta menšina způsobuje velké problémy, to máte v každé činnosti,

tady znovak k té vaší otázce, když se pak děváte na to, co to způsobí,

tak je tam takový pocit jako zbytečného problému prostě, kdyby jsme se všichni hovali trošku zodpovědně,

tak by takovéhle věci jen tak nebyly byly požáry, samozřejmě, ale nebyly by ich tolik. Nezodpovědnost, pane Sojko, to je jedna věc, druhá věc je, že tam může být i záměr. Policie obvinila letos najáře může z toho založení, toho rozsáhlého požáru v Českém Švýcarsku, přitom mělo jít o sériového žáře, to je na dokreslení toho, že nevždy se jedná jenom o nezodpovědnost, ale kdy může jít i samozřejmě o záměr. Ano, je to záměr, já tady neznám podrobnosti samozřejmě, ale Piroman se může vyskytnout, s tím se také má počítat, prostě to tak je. A když se Piroman vyskytne, tak krajina, která po jeho řádění, a teď nijak nepredýmám, vycházím z toho, že je tam to obvinení, ale když se to prostě stane, tak krajina zhořela. Ta vypadá potom na místě, v momentě, kdy ty plámeny už tam nejsou, je to měsíční povrch, není tam vůbec nic, spáleníště. No, měsíční krajino si představuje jinak, ale je to prostě, no, totálně jiná krajina, než na jakou jsme zvyklí, převládá tam černá, takže i ty barvy na nás prostě působí depresivně a kdál, a je to opravdu velký problém, tam schořilo, nebo hořilo na ploše 10 km čtorečních, ten požár se nedařilo zruha 20 dní uhasit, takže do toho jsme ještě nevěděli, kam až se to rozšíří, kolik domů schoří, jako co se všechno bude dít, takže je to, jako když pustíte džina zláhové, nebo připomínalo mi to trošku velké povodně, že vlastně na jednou ten živel řádí, takže lidská síla není schopnáho zastavit, že se můžete pouze dívat a pokoušet se zachránit, co se zachrání dá, ale nemáte to ve své moci. Takže když to pak dohořilo, tak si člověk dívá na to spoušť, ale na druhou stranu je zajímavé také, jak jsem se tam hodně pohyboval, když jsme pak dohašovali, nebo jsme naváděli virtulníky na ty nedohašené ohniska, a byli chvíle, když jsem se tam cítil na jednou jako dost bezpečně, že tam na jednou se ve vás ozve nějakéj prastarej zkušenost, nějaká, že vlastně v tom vypálení už je bezpečno, že tam se vám nemůže stát, že schoříte, že tam nemá co hoře, takže tam i zvířata se tam vraceli do tý krajiny na jednou, tam byli jelení a jsme říkali, co jsem lezou, když tady už nemají co říct, ale oni zřejmě půdově taky cítí, že je to tam bezpečnější. Nemíli učité co řád, v momentě, kdy je takhle velký požár, tak zemře úplně všechno v tom místě, zbydou jenom pahíli stromů. Ne, my jsme nenašli, až na jednou lani, která měla zlomenou nohu, možná nějak se viděla a mohla to bejt náhoda, tak jsme nenašli z těchle větších zvířat ani jeden uhyn. Tam ten požár, když prošel, tak poté případné mrtvole by zůstali kosti. To jsme nacházali staré kosti, které tam byli, tak ten požár je vybělý, ale zůstanou tam. Takže ta zkušenost je, že prostě co mohlo tak uteklo. Samozřejmě nějaký hemiis a další mohli, mohli přitom požáru zahynout nějaký kukli a tak něco, co se nemůže. Ale třeba hezký příklad je, jsou žáby,

který v tom červenci už jsou rozlezlý mimo ty rybníky,
v kterých se množí.
A my tam máme u cesty, u státní silnice,
mezi hřenském a mezní loukou, tak máme několik rybníků.
A ty žáby chodí přes silnici, která je hodně frekventovaná.
Takže máme firmu, která tam vytvořila zátarasy,
přenáší ty žáby, takže zároveň je počítají,
takže máme za posledních jenem 10 let, máme statistiku.
Ale to jsme čekali tady, kolik žabto přežilo v tom lese,
kolik se jich začne vracet do rybníka
a ty stavy jsou zhruba 80%
Takže vidíte, že i ty žáby si dokázali v tom pekle poradit.
Oni se zřejmě jako zkovali v nějakých puklinách pod zemí
a přežili to.
Prostě to umí příroda, vybavila toho schopností,
přežít takových věcí.
No já když jsem se měl, jak jsem čekal apokalipsu,
a že prostě ujím pro nekonečným spáleniště, kde vlastně.
Stražci parku našto je na spáleniště Václavky,
z průměrem klobouku přes 30 cm.
Prostě mě to jako skutečně ten požár,
přijde mi jako něco přirozenějšího, než je ten kůrovec.
Návštěvníkům se teď otevírají krásné výhledy
na ty skalní masívy, které dříve byly schované z lesním porostu.
Zprávaná rodního parku nechává na přírodě.
Tu obnovu lesa právě v zasažených oblastech.
Je to úplně běžný přístup?
Jako posláním národního parku je právě ten přístup,
že režisérem nebo šefem obnovy je sama příroda.
Je to rozhodně ten nejlepší způsob.
Hodně lidí se mě na to ptá,
jako proč do toho nezasáhne člověk,
ale když si to bezmeme nějaké jednoduché vysvětlení,
to je to, že příroda tady funguje v té podobě,
jaký známe, po miliony let.
Minimálně posledních 10.000 let od poslední dobyledové
se tady vyvíel nějaký les.
Ten les se vyvíel, když to hodně zjednoduším,
takže to, co tam mělo růst,
tak to tam vydržilo, to, co tam nemělo růst,
tak zahynulo.
A tou letou selekcí dlouhodobou
tam příroda vytvořila ideální prostředí,
ideální společnost,

roztlin a zvířat, který tam prostě patřili,
a pak přijde člověk a začne to jakkoliv měnit,
jakkoliv jsme chytrí inženýři,
nikdy nebudeme tak chytrí jako příroda,
která k tomu měla i delší čas.
Takže šef obnovy jménem příroda,
co nechala tato příroda,
jako šef vydůst jako první na tom spáleníšti.
Vy se na tam místa chodilo opakovaní,
očte se tam fotografoval.
Do přírody takové patří i ten požár.
Já někdy opakuju,
budu se opakovat znova,
že já, kdybych měl tu moc,
byl pámbu a mohl to tam takhle vypáli,
tak bych to zřejmě jako každý jiný normální člověk neudělal.
To není náš stíl.
Ale když už se to stalo, tak se stala jedna úžasná věc,
a to je tá, že vlastně veškerí ty lidský stopy,
ty zásahy, smrkový monokultury.
Tak to všechno ten požár by gumoval,
zrestartoval tam ty děje
a příroda začíná s čistým stolem.
Takže to, co by správa národního parku
přeměňovala ještě mnoho desítek let
lesnickými způsoby, tak na jednou je příč.
A my paradoxně, ty spáleníště,
ačkoliv se to zdá jako přitažené zavlasy,
tak ta spálená krajina
je dneska to nejcenější, co v národním parku máme,
protože je to tam bez vlivu člověka
a protože může nastoupit pán šev, příroda
a může nám předvést, co dokáže a příroda to dokáže.
Rozumím tomu, a v momentě, kdy teda máme spálenou půdu,
tak něco začne růst jako první,
jsou tom mehytře, nebo...
Pardon, že jsem útextí otázky.
Jo, příroda má na to samozřejmě spoustu,
bych to je k technologii, je po prostě postupu,
takže prvními organizmy jsou
nějaké hůby, mechy, lišejníky,
z toho bych mohl menevat třeba játrovky,
jsou takové typicky, no a do toho,
14 dní po požáru už tam vyrážilo

hodně kapradí, například
hasivka odličí, to byla hodně vidět,
a ta hasivka tam je to ešte daný,
že ona má hluboké kořeny,
a je to kapradina právě, která je vybavena,
nebo umí si poradit s požárem,
protože ten požár spálí na hoře,
ale ona, jak má hluboký kořen,
tak ten kořen přežije,
a ona velice rychle z toho kořene vobrazí.
Takže ta tam byla ve velkém počtu,
upravdu to byl takový jako na první pohled zázrak.
Pak se tam hodně rychle se začali
objevovat semenáčky brízy.
Bríza je takový zázračný strom,
kdy když si ve mnete to semínko jednotlivý semínko brízy,
tak je zruha poloviční, než je zrníčkou k mínu,
a má to takové poměrně velké křídílka,
takže když do toho foukne výtr,
tak to létá na velkých zdálenosti.
A zase 14 dní, 3 týdny po požáru
už tam bylo spoustu maličkých semenáčků z brízy.
Mám se to padnou představit tak zase vizuelně,
že se dívám na tu černou spálenou zema,
do tohle se tam začnou obivovat malé, zelené tečky.
Ano, ano, ano, právě,
že ze začátku to bylo opravdu všechno černé.
Černý spálený je po zůstatky dřeva,
ale i prostě černá spálená zem.
Všechná ta organická hmota zčernela
a přeměněla se půjto v uhlík nebo v popel.
A potom, když později zapršelo,
a dneska tak už ta krajina
není takhle strikně černá,
ale v těch prvních,
dejme tom první měsíc, určitě, ano.
A do té černé, když se vám proleze,
pro růsta něco zeleného,
tak je to opravdu i opticky.
Je to pohlazení takový radostný projev,
že na jednou ten život
v tom spáleném sterylím
na jednou to začne rašit a růst.
A když jsou to drobné kousky

nebo drobné roztlinky,
drobné seménáčky,
třeba brízy,
tak na jednu cítíte ten potenciál,
vidíte, jakou to má sílu.
Na víc to, spáleniště tam vlastně dojde
mimo jiné, k tomu,
že vškerá ta organická hmota,
to znamená stromy, tráva, jahličí,
tak ten oheň přežívá
na velice stravitelnou hmotu.
A rostliny na takovém spáleníšti
jsou velice dobře pohnojené,
mají spoustu živin.
A je to na tom hned od začátku vidět.
Když by jste udělal paseků,
kde vykáčíte stromy
a odvezete dřevo,
tak ta paseka, když tam nebudete nic dělat,
tak nejříb zárostte trávou pozděj,
se tam teprezečnou objevat
nějaké seménáčky stromů,
ale když tu samou paseku vypálíte,
tak ty seménka mají daleko blíž
k tomu uživnému podkladu
a daleko tríbe zase myň.
Prostě mají tam čistej stůl
prostřenej jidlem
a nepřekáží jim tam žádný vrství
jahličí nebo vrství trávy,
takže ta obnova je
jako technicky pro ně lepší
a navíc tam mají tedy spoustu živin.
Když jste tady změňoval
výjčí savce,
kteří se už třeba pár dní
po tom požáru začali na tam místa,
vracet neříkám žít tam,
ale minimálně se tam potívat,
tak jak to bylo z ptáky?
Například sokol stěhovaví
proto ho ten požár
není žádný problém.
Ten požár byl v Červenci,

kdy on už má velká mláďata,
navíc je to dravec,
který je nejrychlejší na planetě,
dosahu je rychlosti 360
kdo říkám, protože on loví
jedině ve volném prostoru.
Takže to, jestli pod těmi skalami
je nějaký les nebo není nějaký les
to tomu sokolový vůbec, jako nevádí naopak,
je to pro něj lepší získal
další prostory.
Co je ale problém,
že tam nehnízdí už dneska
jeho potrava,
třeba holub doupňák
nebo hřivnáčt potřeba
většinou bukoví lesy
nebo borovice a tak dá.
To tam je hodně spálené
ale hned vedle
neschořilo všechno na těch 10 km
štorýčnicích, takže zůstali tam velké ostrovy
bukových lesů
a tam tedy ty doupňáci
speciálně hnízdí dál
tam se pro ně nic nezměnilo
viděl jsem na tom spáleníšti,
že třeba méně
méně hnízdí, třeba sýkorky
zase nemají kde
nebo nehnízdí tam prakticky
jestřáb, který tam hnízdil
zsunul někam, protože
on potřeboje mít živý strom
aby se to hnízdou v těch živých větvích schovalo
takže nebo čáp černý
ten se také přestěhoval
protože ten potřeboj, aby to hnízdou
bylo přikryté
aby nebyl zdálky vidět
aby tam byla nějaká vegetace
stromy před skální stěnou
pro čápa ideální kryt
takže někteří ty ptáci

se přesunuli, někteří zůstali
ale tohle všechno je
za 3 roky už budou brízky
ve spálenišťě
už budou mít metr a půl
určitě za 10 let
už budou mít 10 metrů
tak krajina se přikryje
a bude tam nový mladý les
a tě ptáci zase začnou
využívat
ve škroutu nabídku ty krajiny
no nacházíme se teď
v období kdy
si připomínáme rok od toho
velkého požáru
jak letos
taky v minulných letech
zjmena v létě bylo poměrně velké
sucho, nemůže to ohrozit
tu obnovu toho národního parku
nemůže to nakonec dopadnout
takže za těch 10 let
ta brízka nebude mít 10 metrů
ale že se tam prostě
těm stromům nebude tak dobře dařit
že to místo už nemude vypadat tak jako dřív
jedna z nevýhod toho
velkého požáru je, že velké plohy
te krajiny se
vyškerého vegetačního pokrivu
a o nás je to speciální
v tom, že my jsme
zase zjednodušují
velké pískoviště
ta krajina je složená z písku
bude to stuhlého
to znamená skáli pískovcové
nebo rozdroleného volného materiálu
což jsou pískové osipy
pod těmi skalami
pro ilustracit pískovce
mají pořád zhruba 500 metrů
jako mocnost výšku

a to znamená
to co neudrží
rostlin na povrchu
bavím vláze o vodě
takže když na prší
a ta voda se začne vzakovat
do toho velkého pískoviště
tak zadržet
vodu mohou kořeny rostlin
které tam rostou stromů
trávy, mechu, mřízek
a pokud tam tedy ten leten
pokryv není
tak se ta voda bude staráct ve vněř
takže teď záleží na prvních dvou-tří letech
jak rychle to třeba
zaroste bríza
jak rychle stačí
se vytvoří film
z vegetace na tom pískovišti
a ten film začne
vodu zachytávat
a nebudejí pouštět do lů po cebe
protože jak myleta voda se vzákné
2-3 metry pod zem
tak už pro rostlin nemá smysl
a jak jsem říkal
je to 500 metrů vysoké pískoviště
tak ta voda se stratí
takže to je specifická vlastnost
tady tě té pískovcové krajiny
takže
globální oteplování do toho několik
suchých roku
může celou tu situaci
samozřejmě skomplikovat
ale zase na druhou stranu
zrovna tahle ta krajina
která je hodně členitá
tak zase na bízí těm rostlinám
různé typy stanovyšť
severní stranu
takže to sluníčko tam všude
do toho skalního labryntu nemůže

takže budou třeba místa
která budou beznadějně suchá
a teď mluvím o tom
opravdu pošklivým scénáři
tak asi pokud by se
dál prohluboval oteplování
tak
můžou být místa které se budou podobat
malým pouštím
ale stejně tak tam budou
například v těch lubokých soutěžkách
jako je Edmondová
můžou být mluvící
nebo kolem dolského mlína
tam se ta vegetace určitě
jako udrží ještě velmi velmi dlouho
a teď jsem mluvil
ten měř jako prognostické ústav
tak máte s tím velké zkušenosti
že jete v těch oblastech
to jsou prostě takové možnosti
ale zatím to nevypadá
že by to bezprostředně hrozil
ale mělo by se s tím počítat
a jak to zatím tedy vypadá
když se teď pojedou
s dali můžu
tak už uvidím nějaký ten vegetační film
no, v každém případě
můžete pořád
v národním parku
nemůžete do klidové zóny
a to je jenom 12 km
štvěrečních zbylých
68 km je
volně přístupných
a to co vlastně ten požár zničil
tak dneska už to
opravdu vypadá hodně dobře
na první pohled
to, že opravdu život tam
začíná
neuvěřitelně, silně
to zarůstat

třeba břisky, to jsem sám
jako byl překvapený
máme červenec
a ty břisky dosahují
výšky 30 cm
ne všechny, ale až 30 cm
to je
když si to memete
z toho semínka, který je, jak jsem říkal, poloviční
než je semínko k mínu
když je to myhávání
neberete, je to
velice rychle
no je dobře slyšet, že
do českého švýcarska vrací
život moc díky a máte se hezky
děkuji, neschledanou
tohle už je všechno
z Vinohradské 12
z pravodejského podkástu
českého rozhlasu
dnes s Václavem Sojkou
fotografem a zaměstnám sem
zprávi národního parku
tak na spálené zemi vzniká
nový život
jsme na startu nového týdne
a my jsme si nachystali pro vás
v napříští dny zase několik
zajímavých epizod, tak si jen nechte
ujít ve vašich oblíbených podkástových
aplikacích a jestli chcete, tak
nám napište, o čem byste rádi slyšeli
v nějakém z dalších dílu
náš e-mail je
Vinohradská 12 zavináč rozhlas CZ
Na slyšenou příště
www.vinohradskou.com